

תיקף נענש ע"ז שנחשלה הימנו הלכה . מה
נאמר ונדבר אנחנו איך לנו דרכים לפשע
ולמשמש ע"ז בכל עת .

פרק ב גם תוכל לגרום לאדם ההתנשאות
בלב מאשר הוא עובד אותו יתב'

בטהרת הלב . שיקל בעיניו ח"ו אם יראה מי
ומי שאין עניני עבודתו לו יתב' במחשבה טהורה
ומקיים ככל הכתוב בתורת ה' בלא דביקות . וכ"כ
כשיראה איזה איש עוסק בתורת ה' ויתבונן
עליו שהוא שלא לשמה יתבזה בעיניו מאד ח"ו .

והוא עון פליגי הרחמן ינילנו . כי באמת כל
ענין הטהרת הלב בעבודתו יתב' הוא למנוה
ולא לעבונא כמש"ל סוף שער ה' ויתבאר עוד
להלן ח"ה . וכל המקיים מצות ה' ככל אשר
צונו בתו"ה סבכה ובע"פ חף בלא דביקות
נקרא ג"כ עובד אלקים וזהו לפניו ית' :

ובן האדם העוסק בתורת ה' אפילו שלא לשמה .

אם כי ודאי שעדן אינו במדרגה הגבוהה
האמתית . אמנם חלילה וחלילה לנצותו הפ"י בלב
ואדרבה כל איש ישראל מחוייב גם לנהיג בנכונה .

כמ"ס בשמאלה עושר וכבוד ודר"ל (שבת ס"ג)
למשמאל"י נה"כ . ונזכר וישקפ"ד ב' תורת ה'

הייתה כו' כמה חיות לין לב"ג לאשהדלל
באורייתא . דכל מהאן דאשהדלל באורייתא ליהוילי'

חיים כו' . ואפי' מואן דאשהדלל באורייתא ולא
אשהדלל בה לשמה כדקא יאות זבי' לאגר טב

בעלמא דין ולא דיינינן ל"י בההוא עלמא . ות"ח
כה"כ אורח ימים ביינה בשמאלה עושר וכבוד

כו' בשמאלה עושר וכבוד אגר טב ושלוה חיות ל"י
בהאי עלמא . הרי שאפי' האדם אשר עסקו

בתורתו יתב' שלא לשמה כראוי . אלא בשביל
איזה פניה לגרמ"י רק אם אינו לקטור ח"ו

אשר עליו ארז"ל נוח לו שהתפך עליהו על
פניו וכן אמרו (שם פ"ח ב') שנעשית לו כס

אמנם השמר והזהר מאד שלא תזוח דעתך
עליך ותתנשא לבנך מאשר אתה עובד
את צוראך בטהרת המחשבה . ובהקפדה ראשונה
לא תרגיש כ"כ בהתנשאות לבך מזה . וצריך אחת
לפשע ולמשמש בזה מאד . וכתוב מפרש תועבת
ה' כל גבה לב (משלי י"ז) . שאף אם לא יתראה
ההתנשאות לעיני ב"א רק במחשבת הלב לבד
בעיני עצמו היא תועבה ממש לפניו יתב' . כידוע
שהיא השרש והשאור שנעים לכל המדות רעות .
ואמרו (סוטה דף ד' ע"ג) שכל המהייר כאלו
בנה במה . ושיניה מיללה עליו וכאלו דוחק רגליו
ית"ש שקובל עליו ואומר אין אני והוא יכולין
לדור כאחד (שם ה' ע"ה) וק"ר היצע מהשהרע .
ואזי לו לבן המגרש את אביו בזרוע עובית פלטין
של אביו . והפליגו בה ז"ל מאד עד שאמרו שם
שהוא כאלו עע"ז וכפר בעקר וכאלו בא על כל
הערויות . ואמרו (פסחים ר"פ אלו דברים) כל
המתיירר אם חכם הוא חכמתו מסתלקת הימנו .
וכל אשר יראה ה' נגע בלבו הסמר שערות
ראשו והדמע עינו בהעלותו על לבו ממי למדוהו
רז"ל א"ח . מהלל הזקן אשר ידוע ומפורסם בדבריה'
ז"ל הפלגת עוהנומו ושפלותו הנוראה . ע"ז
כאשר מדומן לידו פעם ה' קלת ענק שהיה נראה
בהקפדה כהתנשאו לפי מדרגת גודל נמיכת רוחו

פרק ב ג

המות ח"ו הקב"ה קונע לו שער טוב שמגיע לו עושר וכבוד ושלום וצדקה עלמא. וגם לא דיינינן ל"י בהוא עלמא על אותה המחשבה והפני' שביון בה. וכ"ש אם אינו מכוון כלל לשום פני' לגרמי'. הגם שאין כוונתו לשמה דוקא היינו לשם התורה כמש"ל בפ"ג ונשע"ד נשם הר"ש ז"ל. לא עיקר עסקו בה בפתחא אשר כלשמה דמי'. הרי עסק תורתו יקר מאד צעניו יתב' יותר מכל המצות לשמה בקדושת וטהרת המחשבה פראוי'. כמבואר ומוכח להדי' מגמר' דערכין (י"ו ב') צעי מני' ר"י צרי' דרש"צפ הוכחה לשמה וענוה שלא לשמה הי מנייהו עדיפא. וא"ל מי לא מודית דענוה לשמה עדיפא דאמר מר ענוה גדולה מכולן. שלא לשמה נמי עדיפא דאר"י א"ר לעולם יעסוק אדם בתורה וצמנות אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה צא לשמה. וממילא נשמע דכוותה נמי בעסק התורה מי לא מודית דתורה לשמהודאי דעדיפא ממצות לשמה. שהרי משנה שלימה שכינן ות"ת כנגד כולם. וכן תילקו רז"ל (סוטה כ"א א') ביתרון ערך מעלת התורה על המצו' שזכות ואור המצו' בין צדקא דעסיק בה ובין צדקא דלא עסיק בה היא רק מגינה מן היסורין ואיב' מצלת את האדם שלא יבא לידי חטא. אבל אור התורה גם לפי המסקנא שם עכ"פ בעידנא דעסיק בה היא גם מצלת אותו מחטא. ואמרו בירושלמי פ"א דפאה שכל המצות אינן שוין לדבר אחד מן התורה. וכמו שיתבאר להלן א"י' בש"ד צום.

המות ח"ו הקב"ה קונע לו שער טוב שמגיע לו עושר וכבוד ושלום וצדקה עלמא. וגם לא דיינינן ל"י בהוא עלמא על אותה המחשבה והפני' שביון בה. וכ"ש אם אינו מכוון כלל לשום פני' לגרמי'. הגם שאין כוונתו לשמה דוקא היינו לשם התורה כמש"ל בפ"ג ונשע"ד נשם הר"ש ז"ל. לא עיקר עסקו בה בפתחא אשר כלשמה דמי'. הרי עסק תורתו יקר מאד צעניו יתב' יותר מכל המצות לשמה בקדושת וטהרת המחשבה פראוי'. כמבואר ומוכח להדי' מגמר' דערכין (י"ו ב') צעי מני' ר"י צרי' דרש"צפ הוכחה לשמה וענוה שלא לשמה הי מנייהו עדיפא. וא"ל מי לא מודית דענוה לשמה עדיפא דאמר מר ענוה גדולה מכולן. שלא לשמה נמי עדיפא דאר"י א"ר לעולם יעסוק אדם בתורה וצמנות אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה צא לשמה. וממילא נשמע דכוותה נמי בעסק התורה מי לא מודית דתורה לשמהודאי דעדיפא ממצות לשמה. שהרי משנה שלימה שכינן ות"ת כנגד כולם. וכן תילקו רז"ל (סוטה כ"א א') ביתרון ערך מעלת התורה על המצו' שזכות ואור המצו' בין צדקא דעסיק בה ובין צדקא דלא עסיק בה היא רק מגינה מן היסורין ואיב' מצלת את האדם שלא יבא לידי חטא. אבל אור התורה גם לפי המסקנא שם עכ"פ בעידנא דעסיק בה היא גם מצלת אותו מחטא. ואמרו בירושלמי פ"א דפאה שכל המצות אינן שוין לדבר אחד מן התורה. וכמו שיתבאר להלן א"י' בש"ד צום.

פרק ג וגם כי צלמת כמעט צלתי אפשר לצא תיקף בתחלת קביעת לימודו למדרגת לשמה כראוי. כי העסק בתורה שלא

לא ינקה רע ועתיד ליתן את הדיון ח"ו:
 ולא עוד אלא שנמנה בדברי רז"ל (בגרייתא ר"ה י"ז א') בין אותם שאין להם חלק לעה"צ לגמרי ח"ו וגיהנם כלהוים אינם כלין והם האפיקורסין. וכן נמנה ר"פ חלק מנו את האפיקורס בכלל אוחזן שאין להם חלק לעה"צ. והאמרי' בגמ' שם (ג"ט ב') רב ור"ח דאמרי תרווייהו זה המצוה ת"ח ור"י ור"ז אמרי שאפי' המצוה חנירו בפני ת"ח נמי אפיקורס הוי. ואף אם אומר מאי אהנו לן רננן לרדיהו קרו לרדיהו חנו ה"ז בכלל אפיקורס מצוה ת"ח וגם מגלה פנים בתורה נמי מקרי ח"ו. וה"ז איבד חלקו בחיי עולם הרחמן יצילנו. וכן ה"ר יונה ז"ל בשער החשוב' שמנה סדר מדרגות תומר העונשי' ומדרגה האחרונה מנהיגת הכת שארז"ל עליהם שאין להם חלק לעה"צ ומנה ג"כ שם המצוה ת"ח בכלל זאת הכת. וכן מנה אותו הרמ"ז ז"ל בשער הקדושה בכלל אותה הכת. וכל חומר עונשו הנורא הזה הוא מטעם על שהוא כמורדי אור

רק לשמה. אלא היינו שכל פעם שהוא לומד בקביעות זמן כמה שעות רגופים. אף שדרך כלל היתה כונתו שלא לשמה. על כל זה בלתי אפשר כלל שלא יבנם בלבו באמצע הלימוד על כל פנים זמן מועט כוונה רצויה לשמה. ומועתה כל מה שלמד עד הנה שלא לשמה נתקדש ונטהר על ידו אותו העת קטן שכיון בו לשמה:

פרק ד וכמה זמירות יתירה נריך האדם
 להזהר בעניניו כאלו וכיוצא בהם. וכבר ארז"ל (סוכ' נ"ב א') כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו. כי היצר מתהפך בתחבולותיו לכל אדם כפי ענינו ומדרגתו בתורה ועבודה. שאם הוא רואה שכפיו גובה מדרגתו של האדם. אם ישיאחו שיניח מקומו ומדרגתו לעשות בפועל אחיה עון וחטא חמור או קל. שלא יאבה לו. הוא מתחפש להתדמות אל האדם כיצר טוב. לסמות שכלו להטיל ארס ולהטעותו באותו האופן והמדרגה עצמה שהאדם רבוק בה. שמראה לו בה אחיה דרך הגראה להאדם בהשקפה ראשונה שהוא ענת יצרו

אור מעלת התורה וחיללה ח"ו. כמו שהאר"ץ בזה הרבינו יונה ז"ל שם ע"ש דברי קדוש ה'. (וכתב הוא ז"ל שם שם עיקר העונש של כל המטיים שם באותה הכת. הוא ג"כ רק מפני חילול כבוד התורה רח"ל). כי כיון שהוא משפיל ומזהה את העוסק בתורה שלא לשמה הרי הוא מרפה את ידיו מעסק התורה ולא יוכל לבוא לעולם למדרגת לשמה להיות ת"ח גמור. והרי ודאי מקרי בזה מזהה ת"ח. ואף לך חילול שמו יתב ומורתו הק' יותר מזה. וכבר השפיל והוריד את יקר תפארה של התורה לרצן יגיענה עד עפר. והרם גם את כל העבודה בכללה ח"ו. כי אין עבודתו יתברך מתקיימת כראוי בעדה ישרא'. בלתי ע"י הת"ח עוסקי התורה יומם וליילה. כי עיני כל ישראל עליהם לרעת מה יעשה ישראל. להורות להם בדרך ילכו בהזאת המעשה אשר יעשו. איך האיש אשר יבא לגרום שלא יהיו ת"ח מצויים בישראל. הרי כבר הרם גם כלל עבודתו יתברך לגמרי. כי ישארו עדת ישראל ח"ו ללא תורה וללא עורה ולא ידעו צמיה בשלו ח"ו. וכעין זה כתב ג"כ רבינו יונה ז"ל שם ע"ש: לזאת אחיה נריך לזהר אדרבה לכבוד ולהגביה ככל אשר בכתך. את כל העוסק ומחזיק בתורת ה' אפילו שלא לשמה. כדי שיאחז נדוק דרכו כל יתרפה ממנה ח"ו. כדי שיוכל לבא ממנה למדרגת לשמה: וגם אם נראה שכל ימי חייו מנעוריו ועד זקנה ושיבה היה עסקו בה שלא לשמה. ג"כ אחיה חייב לנהיג בו כבוד וכ"ש שלא לבזותו ח"ו. שכיון שעסק בתורת ה' בתמידות בלתי ספק שהיה כונתו פעמיים רבות גם לשמה. כמו שהבטיחו רז"ל שמתוך שלא לשמה נבא לשמה. כי אין הפי' דוקא שיבא מזה ללשמי' עד שאחר כך יעסק בה תמיד כל ימיו

הטוב להדריכו בדרך יותר נבזה (*). כפי שמראה לו בה פנים וסימני טהרה. והאדם כופל ברשתו כמהר צפור אל פח בלי התבוננות רב ולא ידע כי בנפשו הוא ורגליו יורדות מות ח"ו: השמאלי. כמ"ש (קהלת י') לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו. וזה חכום. שהינ"ס שומר ועיכ"ר את מקומו לימין תמיד. שאינו מייצג לאדם לעולם רק לטוב אחימי לבד. אבל הינ"ס ח"ו שומר את מקומו המיוסד לו בחלל השמאלי להסית לעון ומשא נבלה. אלא הוא מדלב ומקומו לפעמים גם לחלל הימין. להתדמות להאדם כיצר טוב להנהיגו בתוספת קדושה. ואינו מנגיש שחכם טעון ענין רע ומר ח"ו:

דגדרה

ואולי גם לזה רמז ז"ל באגדה (פי' הכוונה פ"א ח') ינ"ס דומ"ל צנזר ויושב בין שני משפחיה לבד. כי ידוע שמשכן הינ"ס בחלל הימני של הלב. ומשכן הינ"ס בחלל השמאלי. כמ"ש (קהלת י') לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו. וזה חכום. שהינ"ס שומר ועיכ"ר את מקומו לימין תמיד. שאינו מייצג לאדם לעולם רק לטוב אחימי לבד. אבל הינ"ס ח"ו שומר את מקומו המיוסד לו בחלל השמאלי להסית לעון ומשא נבלה. אלא הוא מדלב ומקומו לפעמים גם לחלל הימין. להתדמות להאדם כיצר טוב להנהיגו בתוספת קדושה. ואינו מנגיש שחכם טעון ענין רע ומר ח"ו:

לזאת

פרק ד ה

צטלים. וידיחך מכל ולא יסאר לך לא מעשה
 מצוה בזמנה ולא מחשבה טובה. וגם הרי הוא
 הריסת כל התורה כגללה ר"ל. אם ח'ו'ג'נ'זה
 לו להטות און לחלק שפתיו דרכו זה. והגע
 עצמך כגון אם יטריד אדם עצמו לילה הראשונה
 של פסח זכונת אכילת פזית מנה. שמהא
 האכילה בקדושה וטהרה. ודביקות. וימשך
 ההכנה כל הלילה עד שיומשך זמן האכילה עד
 לאחר שעלה השחר או לאחר נ"ה. הרי כל
 טהרת מחשבתו פגול הוא לא ירעה. ומוי שאכל
 הכזית מנה בזמנה אף בלא קדושה וטהרה
 יחירה. הרי קיים מצות עשה הכתובה בתורה
 ותבא עליו גרסה. ובהנה רבות אשר אם לא
 נטין לזנו לחוש לעשות כל המצות בזמנדם
 וזמנם. וכי מאי נפקתא בין זה למוי
 שהיה תוקע שופר בזמנה עשימה גליל
 ראשין של פסח במקום מצות אכילת פזית
 מנה. ואוכל הכזית מנה זר"ה. ומחשבה
 זעיה"כ. וזיו"הכ ניטל לזבז במקום מצות
 עיניו. והיה מוקס לתורה. ואף גם זאת
 אם לא יבשילך בהעברת הזמן. יטה לזך
 לפנות ולטהרה עד שיביאך שלא יהא לך
 פנאי לקדק שמהא עשיית המצוה באופניה
 כדין בכל פרטיה ולזהר מלעבור על דינים
 מפורשי' בתלמוד ודבותינו הגדולים ז"ל. ואל
 יבטיחך ירך שלא יוכל להיות שמרוב עסק טהרת
 המחשבה יגרם ניטול פרטי המעשה. כי הדע
 שכל זמן שלבך יהא חסוך לדעתו לאמר שכל עיקר
 תורת האדם הוא. שכל מצוה או לימוד שאינה
 נקיה ויכל סג' ופסולת כסלת נקיה. הרי היא
 בכל יראה ובל ימנא. הרי הוא משחדך בזה
 ומעור עיניך. שלא תוכל להשיג על כל הפרטי
 מעשים והלכות ודינים שתעבור עליהם ח'ו.
 ולא תרגיש בזה כלל:

לזאת הזהר בנפשך מאד. שאל ישיאך ירך
 לאמר. שציקר הכל תראה שמהא אך
 עסוק כל יומד לטהר מחשבתך כראוי. שמהא
 דביקות מחשבתך בצוראך בתמידות כל תמוט.
 ולא השיב מפני כל להניח טוהר מחשבתך בשום
 עת כלל. והכל לשם שמים. באמרו לך שכל עיקר
 תורה ומצית המה דווקא כשהם בזמנה עצומה
 ודביקות אמיתי. וכל זמן שאין לך האדם מלא
 לעשותם בזמנה קדושה ודביקי' וטהרת המחשבה.
 אינה נחשבת למצוה ועבודה כלל. כאשר כבר
 לומד המלך זקן וכסיל לסמות עינים ולהביא
 ראיותיו מוקרא ומש' ותלמוד ומדרשים וספר
 הזוהר. כענין רחמנא לנא נצי ובהנה רבות
 עמו חבילות ראיות. אמנם אם תזכה להבחין
 נעיני שכל עשי' התורה. תבין ותמנא שזה
 כל ענינו להראות להאדם טלפיו בסימני טהרה
 שדרכו נקידש ורגליו יורדות מות ר"ל. ועתה
 ראה דרכו וחכם גם זה. איך שהוא חכם
 להרע מעין טוב. היום יאמר לך. שכל תורה
 ומצוה שלא דביקת איננה כלום. וצריך אחה
 להכין לב ולהגניה עוף מחשבתך קודם עשיית
 כל מצוה או הפלה למחשבה טהורה שטהורות.
 וכ"כ תהא מחשבתך טרודה בהכנת המצוה טרם
 עשייתה. עד שיעבור זמן המצוה. או התפלה
 ויראה לך פנים. שכל תפלה או מצוה שנעשית
 בזמנה עצומה בקדושה ובטהרה אף שלא בזמנה.
 הרי היא יקרה מקיום המצוה בזמנה. ושלא
 בזמנה. וכשירגילך ירך שיוקבע בלבך שלא לחוש
 כ"כ לשינוי קביעות זמן של אחזה מצוה או תפלה.
 מחנות קביעות מחשבתך להטהר ולפניה הלז
 תחלה. בהמשך הזמן ידריבך לאט לאט בחלק
 שפתיו ממדרגה למדרגה ולא תרגיש כלל עד
 שמוילא יהא לך כהיהר להעזיר מועד התפלה
 או המצות אף גם שתפנה לך לבטלה בדברים

פרק ה והנה גלוי ומבואר. שאלת הדרך
 אש היא עד אידון חאלל
 ח"ו. והיום כמה יסודות המוס'ק ודרז"ל. וכבר
 הזכרנו לעיל סוף שער א'. שהעיקר בכל המצוות
 הוא חלק המעשה. וטהרת המחשבה אינה אלא
 מנטרפת למעשה. ולמטה ולא לעיבוד ע"ש.
 וכן מבואר לכל משכיל ישר הולך. שהרי קיי"ל
 בענין הקרבת הקרבנות דסתמן כלשמן דמי.
 וכן אמרו להדיא (מירכ"ג א') צאכל את הפסח
 לשם אכילה גסה נהי דלא קא עבד מצוה מן
 המונחר פסח מיהו קעביד. ואש יחשוב האר' צעת
 חיוב הקרבת הפסח ועת חיוב אכילתו כוונת
 נוראות של ענין הפסח במחשבה גזוה
 שגזבוהו וטהורה שגטהורות וחלל מעשות
 הפסח ונכרת' הנפש ההיא. וכ"ה בכל המצוות:
 ולא זו בלבד שבמצוות מעשיות. העיקר זהה
 הוא חלק המעשי. אלא שגם במצו' החפלה
 שנקראת עבודה שגלג. ולמדוהו ז"ל ברפ"ק
 דתענית מכתוב ולענדו בכל לבבך. עכ"ז העיקר
 שצריך האדם לחתך בשפתיו דוקא כל חיבה
 ממוטבע החפלה. כמש"ל ברפ"א אין עומדי'
 מקראי רחנה דכתי' בה רק שפתיה נעות מכאן
 למתפלל צרי' שיחתוך בשפתיו. וכ"א צו"ט שמו"א
 פ"ג יכול יהא מהרהר בלב ת"ל רק שפתיה
 נעות כו' הא בינד מרחיש בשפתיו. ודרור הוא.
 דלאו לענין לכתחלה ולמטה צעלמא הוא
 דאגמרוהו. א"א גם לעיבוד דיענד. שאש הרהר
 תינו' החפלה בלב לבד לא יא' י"ח הפלה כלל.
 ואש עדיין לא עבר הזמן צריך להתפלל פעם
 אחרת בחתוך שפתיים כל חיבה. ואש עברה
 זינה צריך להתפלל שתיים חפלה שאחריה.
 כדן מי שלא התפלל כל עיקר. כמו שהעיר ע"ז
 המ"א בס' ק"א ס"ק ג' בראיו' נכונות. שהמה
 דאי להכריע בנדק דבהרהור החפלה לבד לא

פרק ח ו ז

ומעש' ידינו כוננה עלינו כו'. מאי כוננה עלינו
 כוננה וחתקין תקינן לעילא כדקא יאות .
 עלינו העיג' דלית אגן ידעין לשוואה רעותא
 אלא עוצרא נלחודוי . מעשה ידינו כוננהו למאן
 להווא דרגא דאנטריך לאתחקנא כו' ע"ש:
 וכן צענין שנתבאר למעלה בשער ג' צענין
 התפלה לבין אותה למקומו של עולם ית"ש. כפי
 שנתבאר שם ענין מקומו של עולם ע"ש. וכן ענין
 כוונת אחד דפסוק ראשון דק"ש שנתבאר שם
 צפ"א ע"ה. הכל הוא רק למצוה ולא לעבובא.
 שגם שיי שלא ידע צוה כלל כי לא הורגל צוה .
 או שמוחי' לא סביל דא שלא ירד לעומקו . או
 שירא לנפשו שלא יסתכן ח"ו בהריבת כמה
 יסודי התורה שיכול לבא מזה ח"ו למי שאין
 דעתו יפה צוה כראוי כמ"ש שם ע"ש. א"א שהוא
 עובד אותו יתב' ומקיים ככל הכתוב בתורת ה'
 שכתב וצ"פ ורבותינו הגדולי'. ומאמין ומכוין
 דרך כלל בפסוק ראשון דק"ש שהוא יתב' הוא
 אחד גם שאינו יודע ענין אחדותו יתב'. ומכוון
 תפלתו דרך כלל לוי'תב' בלא חקירה. ג"כ נקרא
 עובד ה'. (כצענין מ"ש צפרדם שער א' פ"ט צענין
 האמונה במציאות הכפירות ע"ש). כי אין כל
 הדברים האלו אמורים אלא למי שדעתו יפה.
 וכ"ש ליראי ה' וחושבי שמו. אשר להם כח
 לעמוד צוה :

לזאת חלילה וחלילה לנו . לדחות שום פרט
 מפרטי המעשה אף דקדוק א' מד"ם.
 וכ"ש לשנות זמנה ח"ו . בשביל מניעת טהרת
 המחשב' וכל המרבה לדקדק במעשיו ה"ז משונח:
 פרק ז עורר זאמיוכל יצרך להתחפש. באמור
 לך שכל עיקר העבודה הוא .
 שיהיה רק לשם שמים . וגם עין וחטא למצוה
 יחשב אם הוא לשם שמים לתיקון איזה ענין .
 ורחנא לבא צעיי. וגדולה ענינה לשמה . וכמה
 רבות

חדא לאשרא עלייהו שכינתא כו'. קלא דאשחמע
 סליק לקשרא קשרין מהתחא לעילא כו' ע"ה .
 ובפ' במדבר ק"ב ע"ב אמרו דרך כלל דעקרא
 דנלותא תליא בעונדא בקדמיתא ולבחר במילולא
 דפומא דקא ע"ש סדרן ובא"ו ר"ז ב' כל מה
 דתשיב צ"נ וכל מה דיסתכל בלבי' . לא עביד
 מלה עד דאפיק ליה בשפוטיה כו' . ונגיב כל
 נלותא ובעותא כו' צעיי לאפקא מלין בשפוטיה.
 דאי לא אפיק לון לאו נלותי' נלותא ולאו בעותי'
 בעותא . וכיון דמלין נפקין מחצקעין באיירא
 וסלקין כו' ונטייל לון מאן דנטיל ואחיד לון לכתרא
 קדישא כו' . ודרך כלל אמרו צוהר אמור ק"ה
 אי מאן דאמר דלא צעייא עונדא בכולא או מלי
 לאפקא לון ולמענד קלא צוה תיפח רוחי' ר"ל.
 ולא הגריבו רז"ל ענין הכוונה לעבובא א"א בצרכת
 אבות לבד. ובפ' ויחי רמ"ג סוף ע"ב מאן דלבי'
 טריד וצעיי לנלאתא נלותי' ואיכו צעקו ולא יכיל
 לסדרא שבתא דמארי' כדקא יאות מאי הוא .
 אי' אע"ג דלא יכיל לכוונא לבא ורעותא . סדורא
 ושבתא דמאריה אמאי גרע. אלא יסדר שבתא
 דמארי' אע"ג דלא יכיל לכוונא כו' :

פרק ו והגם שודאי שמחשבת האדם היא
 העולה למעלה ראש בשמי רוס
 בעולמות העליונים. ואם יגרק האדם גם טוהר
 המחשבה והכוונה צעת עשיית המצות. יגיעו
 מעשיו לפעול חקינים יותר גדולים בעולמות
 היותר עליונים. אמנם לא המחשבה היא העיקר
 הצלילנו כמו שנתבאר ועיין צוהר יחרו צ"ג ריש
 ע"ב ואי אדמון לי' עובדא ויכוין צ"י זכאה איהו.
 ואע"ג דלא מכוין צ"י זכאה איהו דעניד
 פקודא דמארי'. אבל לא אחתבש מאן דעניד
 רעותא לשמה ויכוין צ"י צרעותא כו' כמאן דלא
 ידע כו' דהא צרעותא תליא כו' ואפי' הכי אי
 לאו תמן רעותא דלכא כו'. ע"ד צלי דוד ואמר

רבות ראיות. גם יראה לך פנים לאמר. כי כן
 נויה לילך בעקבי אבותיך הקדושי וכל הכדיקי
 הראשונים שהיו קודם שניתנה התורה. שעיקר
 דרך עבודתם יתברך היתה. שכל מעשיהם
 ודבורם ומחשבתם וכל ענייניה בעולם היה
 הכל כדניקי וטהרת מחשבתם לשם שמים. ופנו
 למעלה לחיקון והעלאת ויחוד העולמות וכחות
 העליונים. באזה מעשה שיהיה ובאזה אופן
 ובאזה זמן שיהיה. ולא במעשים ומלות קבועים
 וסדורים שיהיו חק ולא יעבור. כמו יעקב אבינו
 עיה בענין אהן לבן והמקלות. וכן אמר המגיד
 להבני בענין חטך שהיה תופר מעלים ובכל
 זמנא דמעיייל מחטא כסנדלל הוא משבת לקביה.
 ע' מגיד משרים פ' מוקן. ואף שארז' האבות
 קיימו כל התורה. וכן אמרו בזיקרא רבה פ"ב
 מלמד שלמד נח תורה. לא שהיו מצויים ועושי
 והי' להם ההלכה והדין כך. אלא כמשל סוף
 שער ה' שהמה קיימו את התורה מחמת שהשיגו
 כנפלאות הזגתם תקוני העולמות וסדרי
 הכחות העליונים אשר יתקנו בכל מצוה ומצוה.
 אבל היה ג"כ הרשות נתונה להם לעבדו
 גם במעשים וענינים אחרים לבד המצות.
 ואף גם לעבור על אזה מצוה שלא כחורה.
 כפי שראו והשיגו מזה הענין והמעשה הפרטית
 הוא נזרך אז לחיקון העולמות. (ועי מזה
 בסוף ס' האמונו לרש"ט. וכן הביא שם כן
 בשם רבינו חושיאל גאון ז"ל. רק שקינר מאד
 בענין. כדרכם בקדש של כל הראשונים ז"ל
 שהעלימו והסתירו מאד כל הענינים). ואמה
 תחזה אם עיני שכל לך. שאין כאן לא ראיה
 ולא סמך כלל. אף לא משענת קנה רעון. כי
 האמת הברור כמו שנתבאר לעיל סוף שער
 א'. שהעבודה על זה הדרך לא היתה נובעת
 אלא קודם מתן תורה לבד. אבל מעת שזא

לא נתגלו. ועיש באורך:

פרק ח עור אמת ויכל לפתוחך בתצילות
 ראיות. שתכלית עבודת האדם
 הוא רק להשיג יראה הרוממות. ורק על זה
 יהיו עיניו ולבו כל הימים. ושיראה העונש
 ובושה מבני אדם. היא מדה גרועה שגרועות.
 והראוי לשרש אותה מלבד. ויניח לך ירך
 להוסיף יראה על יראה ביראת הרוממות עד
 שיקבע בלבך שיראה העונש והבושה מבני אדם
 היא עבירה. ותהיה צורח ממנה כצורח מן
 העבירה. עד שיוכל להיות שתלכד ברשמו שלא
 לאפרושי מאיסורא בזמן שאין לך יראה
 הרוממות כראוי. ויקל לך כל דבר באשר יראה
 לך פנים מפנים שונים בזה. ויוכל להולד מזה.
 שאם יוכיחך אדם ויראה לך שאתה עובר על
 אזה דין. ישייך לך שלא לאפרושי מזה כל
 זמן שיראת המוכיח על פניך. באמרך שרק
 אין יראה חלקים בזה רק יראה אדם. ויראה
 חזנית. וכבר הורונו חז"ל בצרכת ריב"ז
 לתלמידיו (ברכות) שתהא מורא שמים עליכם
 כמורא ביד וכו'. ומי לנו גדול וחסיד מרב
 עמרם חסידא. וערזו כשמדמן לידו פעם א'
 דבר עבירה פתאום ר"ל כמובא שלהי קדושין.
 כלחם בתחבולות להנצל מרשת יצרו אף מחמת
 הכושה מהבריות. רק שלא לעבור ח"ו על
 מצות צורא ית"ש. ונראה הגם שהקדוש ברוך
 הוא

פרק ח

אלקים. ונכשלים כמו אלה הדברים הנ"ל אשר מפייהם אלי כאמרו מלכס. ונעיני ראיתי במקום א' אחת האנשים שהורגו בזה זמן כביר עד שכמעט נשחט מהם זמן חפלת המנחה שקבעו לנו רז"ל. ואדרבה נקבע בלכס מרוב ההרגל כמו דין והלכה שחפלת המנחה עיקרה אחר זאת הכוכבים. וכשארס אומר לחזירו כחפלת חפלת מנחה. הוא משיבו נראה ונעיין אם כבר נראו הכוכבים ברקיע. וה' יסלח להם. ויכפר לשוגה ופתי:

אבל לבך השית לדעת חכמים בעלי תורה אשר כבר הורנו חז"ל שהעיקר היא עשיית המצוה בזמנה בכל פרטיה ודקדוקיה חק ולא יעבור. וטהרת המחשבה טובה חזק למעשה. אז חלך לבטח. זה זה יתקיימו בידך. ומשנה מפורשת שו כל שמעשיו מרובים מחכמתו. אף גם חכמתו מתקיימת בקדושה וטהרה ודביקות. וזו זוטרה הוא מה שהמשילו חז"ל כל שמעשיו מרובים מחכמתו לחילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין שכל הרוחות שבעולם אין מזיזין אותו ממקומו. והשומע ישמע:

הוא חס על כבודן של דריקים. עכ"ז קבעו להאי עובדא בחלמוד. להורות לנו דרכי ה' הישרים:

ועתה הראיתוך קנות דרכי היצר המהתפשט בכל מיני החבולות. כמש"ל (קדושין למ"ד ע"ג) א"ר יצחק יצרו של אדם מחדש עליו בכל יום שנא' רק רע כל היום. שלא די לו שמתגבר בחבולותיו שהתנכל על האדם מתמול שלשום. אלא שעוד מהחדש כל יום בחדשות. וכאלו אינו מסיתו לרע כלל. ואדרבה מראה לאדם שכל מה שלמד תורה או פעל מצות. עדין לא היה בזה שום טוב. והוא רק רע רג היום. וזוה הוא מתגבר על האדם כמ"ש ז"ל ע"פנופה רשע לנדיק ומנקה להמיתו וכו'. והוא היצה"ר הוא המה"מ מלא עינים ונופה לראות הנוגד כמה להכשיל (כי ענין צפיה הוא על דבר שעמיד להיות אח"כ). עד אשר האדם לאידע להזהר עוד: ואח"ה הקורא. אל הדמה שמלבי הוצאתי הדברים. כי את כל זאת נחנתי ונסיתי כאשר נתתי לבי לדרוש ולתור. ועיני ראו רבים אשר יחפזו קרבת